

ДЕНЬ РАДЯНСЬКОЇ КОНСТИТУЦІЇ

НОВИЙ СКЛАД ПАРТКОМУ ОДУ

До нового складу парткому університету партійні збори обрали: професорів О. В. БОГАТСЬКОГО та І. В. ГАНЕВИЧА, доцентів В. Г. ГРАНОВСЬКУ, Л. Х. КАЛУСТЬЯНА, С. М. КОВБАСЮКА, старшого викладача Г. О. ПЛОСКОНОСА, доцента Д. І. ПОЛІЩУКА, старшого викладача В. І. СВІТЛИЧНОГО, професора О. В. СУРІЛОВА, секретаря комітету комсомолу Т. І. ТКАЧЕНКА, С. І. ТЮПІНА, голову групи народного контролю В. О. ЦВЕТКОВА, професора В. П. ЦЕСЕВИЧА, доцента Д. С. ЧЕРНЯВСЬКУ, професора О. І. ЮРЖЕНКА.

На організаційному засіданні нового складу парткому секретарем партійного комітету університету обрано професора О. В. СУРІЛОВА, заступниками секретаря: відповідальним за організаційно-партійну роботу — старшого викладача Г. О. ПЛОСКОНОСА, а відповідальним за ідеологічну роботу — старшого викладача В. І. СВІТЛИЧНОГО.

Обов'язки серед членів парткому розподілені таким чином: відповідальні за учбову роботу — професор О. В. Богатський та доцент С. М. Ковбасюк; за наукову роботу та НСТ — професор В. П. Цесевич та доцент Д. І. Поліщук; за діяльність кафедр суспільних наук та шефську роботу — професор І. В. Ганевич; за організацію і навчання партійного активу — доцент Л. Х. Калуст'ян. Т. І. Ткаченко відповідає за роботу комсомолу; за культурно-масову роботу — доцент Д. С. Чернявська; за діяльність групи народного контролю — В. О. Цветков. В. Г. Грановська — відповідальна за профспілкову роботу. Вона ж відає питаннями, зв'язаними з побутом викладачів, співробітників і студентів, а С. І. Тюпін відповідає за воєнно-патріотичну та спортивну роботу.

Орган парткому, ректорату,
комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського ордена Трудового
Червоного Прапора
державного університету
ім. І. І. Мечникова

РІК ВИДАННЯ
XXXV

№ 31 (981)

5 ГРУДНЯ

1969 р.

Ціна 2 коп.

СВЯТО РАДЯНСЬКОЇ ДЕМОКРАТІЇ

ЩОРОКУ народи нашої країни урочисто відзначають День Конституції СРСР, свято радянської демократії.

Вперше за всю історію людства саме в нашій Радянській країні втілено в життя ті світлі ідеали демократії, за які віками боролися трудящі. Радянський Союз — перша в світі країна, в якій робітничий клас в союзі з найбільшим селянством під керівництвом Комуністичної партії здійснив соціалістичну революцію, повалив владу буржуазії і поміщиків і встановив владу трудящих.

За роки Радянської влади в країні відбулися величезні зміни, що знайшли своє відображення в Конституції.

Перша Конституція СРСР, прийнята II Всесоюзним з'їздом Рад 31 січня 1924 року, закріпила об'єднання всіх народів, що населяють нашу країну, в єдину союзну державу. Вона затвердила найдемократичніші громадянські права. 5 грудня 1936 року Надзвичайний VIII з'їзд Рад СРСР при-

йняв нову, нині діючу, Конституцію Радянського Союзу, яка проголосила перемогу соціалізму в Країні Рад.

Весь історичний шлях Радянського Союзу — яскраве свідчення торжества ленінської народної демократії. В країні зміцніли союз робітників і селян, дружба народів СРСР, склалася нерушима морально-політична єдність радянського народу, який широким фронтом будує комунізм. Внаслідок цих змін відбувся процес переростання диктатури пролетаріату в загальнонародну державу. Воля радянського народу відіграє вирішальну роль у створенні законів, в управлінні державними справами, в усіх проявах громадського життя нашого суспільства. У складі Рад депутатів трудящих СРСР нині понад два мільйони робітників, селян, інтелігенції. Саме в Радах, які поєднують у собі риси державних і громадських організацій трудящих, найповніше втілюється соціалістичний демократизм нашої державної системи.

Конституція СРСР гарантує кожному громадянину політичні і соціальні права — свободу слова, право на працю, відпочинок, освіту, на матеріальне забезпечення в старості або на випадок хвороби.

У кожній капіталістичній країні робітнику або селянину не надано права вирішувати державні справи. А у нас серед депутатів Верховної Ради СРСР нинішнього складу 404 робітники, 294 колгоспники. У 1969 році до місцевих Рад обрано 2 070 539 депутатів, з них робітників 725 375, колгоспників 606 097.

У братній сім'ї радянських народів створив, розвинув і зміцнив свою національну соціалістичну державу, її представницькі органи в особі Рад український народ. Як і всі радянські люди, трудящі України наполегливо борються за виконання народногосподарських планів і взятих соціалістичних зобов'язань, готуються гідно зустріти 100-річчя з дня народження В. І. Леніна.

ВІДКРИТТЯ НАРОДНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

НЕЩОДАВНО одна з найбільших аудиторій історичного факультету була переповнена. Тут в урочистій обстановці відбулось відкриття народного університету Охорони і популяризації пам'яток історії і культури.

Про мету й завдання народного

університету розповів у своєму виступі його ректор доцент історичного факультету В. С. Алексєєв-Попов.

За три роки навчання слухачам будуть прочитані лекції з марксистсько-ленінської етики та естетики, з питань охорони пам'яток

історії, відбудуться лекції та семінари з історії мистецтва. Слухання лекцій буде чергуватись з демонструванням кінофільмів та екскурсіями в музеї та історичні місця.

З лекціями виступлять фахівці нашого та інших вузів міста, діячі культури та мистецтва.

По закінченню навчання слухачі одержать право читати лекції та проводити екскурсії по місцях історії та культури.

І. РЕЗНИК, О. ЧУВПИЛО.

Всі юнаки і дівчата нашої країни мають право на освіту. Його гарантує Радянська Конституція. Віддячити за це вони можуть тільки відмінним навчанням.

На фото: студенти історичного факультету — відмінники навчання А. Островерхов, Т. Білоконь, А. Рабінович, Л. Ніколенко та Т. Пеньковська.

БУТИ ЗАВЖДИ ПОПЕРЕДУ,

26 листопада 1969 року. Великий актовий зал. Він в цей день був заповнений комуністами нашого університету — викладачами, співробітниками, студентами, які прийшли сюди, щоб вислухати звіт про роботу парторганізації за рік, обговорити її підсумки і визначити завдання на майбутній ювілейний ленінський рік. Збори після організаційної їх частини розпочали роботу.

СЛОВО для звігної доповіді надається секретарю парткому університету доценту Л. Х. Калуст'яну. Він говорить про те, що звітний період в житті партійної організації університету пройшов під знаком мобілізації комуністів і всього колективу на успішне вирішення завдань, поставлених ХХІІІ з'їздом партії, та зобов'язань, взятих до сторіччя від дня народження В. І. Леніна.

На сучасному етапі розвитку радянського суспільства особливо зростає роль партії і кожного її члена, підвищується, як підкреслив ХХІІІ з'їзд КПРС, відповідальність комуністів за стан справ в своїй організації і в партії в цілому.

Партійна організація університету, керуючись Програмою партії, рішеннями ХХІІІ з'їзду КПРС, ХХІІІ з'їзду КПУ і наступних Пленумів ЦК КПРС приділяла велику увагу підвищенню якості підготовки спеціалістів, ідейного загартування комуністів, поліпшенню всієї політичної і організаторської роботи і виконання зобов'язань до сторіччя від дня народження В. І. Леніна.

— Одним з основних напрямків роботи нашої партійної організації, — відзначає Л. Х. Калуст'ян, — є ідеологічна робота, в якій партійна організація виходила з того, що ідеологічна боротьба в наш час — це гострий фронт класової боротьби, в якій не може бути політичної байдужості і пасивності.

Велику роль в ідеологічній роботі в університеті відіграють кафедри суспільних наук, які безпосередньо озброюють студентів теорією марксизму-ленінізму.

ЗА ЗВІТНИЙ період підвищився рівень викладання соціально-економічних дисциплін, поліпшилась навчально-методична робота. Було збільшено випуск навчально-методичних посібників з історії КПРС, політекономії, науково-гуманітарної філософії. Тісним став зв'язок кафедр суспільних наук та студентів.

Певного успіху досягнуто кафедрами суспільних наук в галузі науково-дослідної роботи; здано до друку монографії тт. Уйомова, Ганевича, Когана, випущені збірники наукових робіт та ряд брошур. В республіканських і союзних журналах опубліковано багато статей наших викладачів.

Позитивним моментом в роботі кафедр суспільних наук є те, що до дослідницької роботи підключається наукова молодь. Але так чи інакше значна частина студентів, які вивчають суспільні науки, ще мало охоплені індивідуальною роботою з боку викладачів, аспірантів та співробітників кафедр. Кафедри суспільних наук не в

повній мірі використовують свої можливості ідеологічного впливу на формування комуністичної свідомості студентської молоді, немає достатнього повсякденного ділового контакту кафедр і комсомольської організації.

Серед методів ідеологічної роботи важливою є організація партійної освіти. Як і в минулі роки, ефективною формою підвищення ідейного рівня комуністів були методологічні семінари викладачів.

Партійний комітет відзначає, що в роботі семінарів ряду факультетів мають місце серйозні недоліки.

Помітно поліпшило свою роботу університетське відділення товариства «Знання» (голова професор Глауберман), активну участь в роботі товариства беруть комуністи тт. Іванов, Богуненко, Бельфор, Степанова, Маркушевський, Аппатов, Дузь, Чухрій, Скрипник, Замбриборщ, Бурчак та інші.

Значну увагу парткомом було приділено питанням політичної освіти студентства. Робота лекторської школи, студентських лекторіїв була спрямована на глибоке вивчення ленінської спадщини, пропаганди наукових та політичних знань. Понад 300 лекцій прочитали студенти — слухачі школи лекторів.

Особливе місце в ідеологічній роботі посідає підготовка до сторіччя від дня народження В. І. Леніна. Партком і вчена рада університету розробили і здійснюють план заходів в галузі ідеологічної, навчальної і наукової роботи в ознаменування цього великого ювілею. До нього залишилось не так уже й багато часу і тому в нашій роботі потрібна чіткість, організованість, відповідальність за виконання кожного запланованого заходу.

Важливою ділянкою партійної роботи є агітаційно-масова робота серед студентів, діяльність політінформаторів. Для них партком щомісяця проводив семінари, на яких виступали тт. Богатський, Серета, Бельфор, Личковський, Колмаков, Богуненко, Раковський, Аппатов та ін.

Особливу увагу в тематиці політичних бесід в цьому році посідали питання, зв'язані з вихованням на революційних традиціях Великого Жовтня. На ряді факультетів були організовані зустрічі з старими більшовиками, з учасниками Великої Вітчизняної війни, зі знатними людьми, екскурсії по революційних місцях. Велику роботу з воєнно-патріотичного виховання проводили Клуб «Шляхами батьків», кафедра історії КПРС і комуністи спецкафедр. Однак в нинішньому навчальному році цей Клуб трохи послабив роботу.

Серед нових форм ідейно-політичного виховання студентів великий інтерес викликає робота клубу «Катанан» (кафедра органічної хімії); клубу «Іскра» і «Клуб інтересних зустрічей» на філологічному та юридичному факультетах.

В агітаційно-пропагандистській роботі велика роль викладача, як вихователя студентства. Багато енергії віддають цій роботі викладачі тт. Пазюк, Коновалова, Дузь, Колмаков та ін. Значну увагу приділялось організації і проведенню політико-виховної роботи (відповідальні за цю важливу ділянку тт. Левченко, Калужко, Зубков).

Авангардна роль в агітаційно-виховній роботі належить і студентам-комуністам, а їх в нашій парторганізації понад сто.

Студенту-комуністу мало самому добре вчитись, він повинен бути авангардом в групі, в гуртожитку, активно впливати на студентську молодь. А ми ж це цього в достатній мірі не домоглись.

Великої уваги вимагає робота в гуртожитках. А втім керівники-комуністи, працівники ректорату, секретарі парторганізації, завідувачі кафедрами, викладачі рідко бувають в гуртожитках, глибоко не вивчають потреби студентів, слабо зв'язані з ними, частина професорсько-викладацького складу обмежує своє спілкування зі студентами лише лекційним часом.

ОДНИМ з найважливіших напрямків в роботі парткому і партбюро факультетів є навчальна робота.

Весь учбовий процес, починаючи з набору і кінчаючи випуском, був предметом серйозної уваги партійної організації. За минулий рік була проведена велика робота по впорядкуванню спеціалізацій, спецкурсів і спецпрактикумів, удосконаленню форм методичної роботи, складанню планів учбових занять для студентів-першокурсників.

Головним в навчальній роботі, як завжди, є учбовий процес, проблема успішності, підвищення якості викладання.

Останнім часом у нас помітно знизилась успішність. Загальноуніверситетська успішність під час весняної сесії нинішнього року складала 82,2 процента проти 89,2 процента в минулому році. Різко впала успішність на ряді факультетів: на філологічному, механіко-математичному, хімічному. На вечірньому відділенні успішність складає 67 процентів, на заочному — 71,2 проценти. Є велика кількість боржників. Ректорат і партком вважають, що підняти успішність можна шляхом підвищення вимогливості викладачів до себе і студентів, різкого загострення уваги всього колективу до навчальної роботи.

Причиною погіршення успішності є й пропуски лекцій студентами, й запізнення.

Треба, говорить доповідач, вжити всіх заходів, мобілізувати весь апарат нашої громадської думки проти порушників учбово-трудової

дисципліни. Велика тут роль і комуністів-студентів. Багато з них є зразком вмілого поєднання активної громадської роботи з академічною успішністю. Це такі студенти, як Якубинський, Домбровський, Степанов, Яцко, Ветров, Іванов, Мальований, Шлапак, Гуменний, Солошенко, Рябов, Шапіро та ін.

Особливу турботу деканатів, партійних організацій факультетів і всього університету складають першокурсники.

ВАЖЛИВИМ фактором в підготовці і вихованні молодих спеціалістів є залучення студентів до активної творчої роботи в наукових гуртках. Центром і організатором наукової роботи студентів є НСТ факультетів та університету. В 1968/1969 навчальному році в складі НСТ налічувалось 73 гуртки, які об'єднують понад 1300 студентів.

Велику увагу науковій роботі студентів приділяють професори Яцко, Файтельберг, Елькін, Богатський, Ганевич, доценти Кухаренко, Першина, Шатух, Бельфор, Фащенко, Альошкін.

Університетському НСТ треба сміливіше виходити на всесоюзний огляд студентських наукових робіт. Ширше залучати студентів до науково-дослідної роботи.

АНАЛІЗУЮЧИ далі науково-дослідну роботу, доповідач говорив про те, що вона стає все більше органічною і складовою частиною навчального процесу, що вчені нашого університету домоглися значних результатів в різних галузях науки, в проведенні наукових досліджень для підприємств промисловості і сільського господарства.

В 1968/1969 навчальному році в університеті були виконані дослідження з 10 тем союзного і 29 — республіканського планів розвитку народного господарства, а також дослідження з 102 кафедральних тем. Крім того, на замовлення підприємств і організацій народного господарства університетом виконуються дослідження з 67 господарських тем.

Доповідач підкреслює, що в оцінці ефективності наукової роботи слід перш за все виходити з того, наскільки актуальні ті роботи, що виконуються, і яку допомогу вони надають народному господарству.

За звітний період докторські дисертації захистили тт. Асланов, Літвінчук, Нудель, Карішковський, 40 співробітників університету захистили кандидатські дисертації. Доповідач нагадав, що в зобов'язаннях, взятих на честь В. І. Леніна, передбачено підготувати до захисту 18 докторських дисертацій і 60 кандидатських. Справа честі нашого колективу ці зобов'язання виконати в строк.

Потім Л. Х. Калуст'ян говорить про підготовку кадрів через аспірантуру, про те, що необхідно не тільки готувати аспірантів до наукової діяльності, але й турбуватись про їх ідейно-політичне виховання.

Доповідач повідомляє, що рішенням Колегії Міністерства наш університет буде представлено в грудні 1969 року на ВДНГ СРСР, де буде проведено День Одеського університету. Це дуже відповідальний захід, і до нього ми повинні добре підготуватись. Однак робота в цьому напрямку поки що йде слабо.

Потім секретар парткому висвітлює питання, зв'язані з партійним керівництвом комсомольською організацією університету, відзначає добрі починання й ініціативні справи комсомольців, про підсумки другого етапу ювілейного огляду комсомольських академгруп. Він нагадує про те, що третій етап змагання, який є складовою частиною Всесоюзного Ленінського заліку, закінчується до сторіччя від дня народження В. І. Леніна, тому підготовка до огляду повинна проводитись оперативніше.

Доповідач говорить про те, як працювали комсомольці на студентських будовах Казахстану, Тюмені, про те, яку велику допомогу надали студенти нашого університету трудівникам ланів Комінтернівського та Іванівського районів нашої області на збиранні врожаю.

— Комітету комсомолу, — казав доповідач, — зараз слід мобілізувати весь комсомольський актив на вирішення головного завдання — підвищення успішності студентів, зміцнення дисципліни в університеті і на кожному факультеті.

ВАЖЛИВИМ у комуністичному вихованні студентства є культурно-масова робота. Вона помітно активізувалась за останній рік. Відновлено хор університету. Ця робота добре поставлена на філологічному та механіко-математичному факультетах. Багато енергії цій роботі віддають тт. Кухаренко, Жовинська, Шляхова, Станко, Сердюк. Слабо займається самодіяльністю партійна й комсомольська організації біологічного факультету. Велику роботу серед студентів по пропаганді знань в галузі мистецтва проводить студклуб разом з кафедрою зарубіжної літератури. Активну участь в ній беруть викладачі Шайкевич, Ковальчук, Барська, Жаборюк.

Секретар парткому Л. Х. Калуст'ян звертає увагу на те, що знову послабилась робота літературної студії університету. І тут потрібна допомога з боку комуністів-філологів, членів Спілки письменників.

— Нам потрібно підвищити вимогливість до всіх комуністів, — говорить доповідач, — і питати з них за найменше порушення партійної дисципліни. А часом деякі наші комуністи забувають про свої обов'язки.

На закінчення Л. Х. Калуст'ян сказав:

— Цей навчальний рік для всього нашого колективу є незвичайним. Ми йдемо назустріч славному сторіччю від дня народження В. І. Леніна, а це зобов'язує нас підняти рівень всієї нашої роботи.

БУТИ ТАМ, ДЕ ВАЖЧЕ

ПОЧИНАЄТЬСЯ обговорення доповіді. Виступає т. **Краснянський**. Він говорить про те, що при активній участі комуністів в роботі колективу механіко-математичного факультету є певні досягнення: захищено дві докторських дисертації і декілька кандидатських, краще працювали наукові гуртки, наукові семінари.

— Але на важливій ділянці роботи, — зазначає виступаючий, — учбово-виховній — потрібних результатів не досягнуто. Успішність на факультеті складає 76,6 процента. Найнижча успішність на першому курсі (66,4 процента). Не на належному рівні й індивідуальна робота з студентами, особливо з відстаючими. Серйозніше слід підходити і до підбору кадрів. Партиї організації механіко-математичного факультету слід зробити з усього практичні висновки.

На трибуні — секретар комітету комсомолу університету тов. **Ткаченко**. Він говорить, що Комуністична партія і Радянський уряд постійно турбується про молоде покоління, як активну творчу силу, в боротьбі за все нове, прогресивне. Вони бачать в комсомолі свій резерв, свою зміну.

— Робота комсомольської організації університету, — зазначає у своєму виступі т. **Ткаченко**, — постійно скеровувалась партійною організацією університету.

Комсомольці, молодь, відзначалось у виступі секретаря комітету комсомолу, готуючись гідно зустріти 100-річчя від дня народження вождя, беруть активну участь у Всесоюзному Ленінському заліку, мета якого — залучити комсомольців до вивчення ленінської спадщини, важливих партійних документів, сприяти широкій участі комсомольців в житті всієї організації.

— Від імені комсомольців університету, — закінчує свій виступ секретар комітету комсомолу, — хочу запевнити партійний комітет нашого вузу, ЦК ВЛКСМ, що комсомольці і молодь і в подальшому будуть гідними своїх батьків і дідів, вірними продовжувачами справи великого Леніна.

С ЛОВО бере тов. **Котов**. Він говорить, що комуністи спецкафедри проводять велику роботу з воєнно-патріотичного виховання студентів. Особливо зупиняється т. **Котов** на тих недоліках, які заважають роботі в цьому напрямку, знижують якість навчального процесу, дійовість заходів, що проводяться.

Професор **В. П. Цесевич** у своєму виступі зупиняється на зв'язку науки і навчання у вищому учбовому закладі.

Серйозною базою для підготовки висококваліфікованих спеціалістів є науково-дослідні установи нашого університету, в тому числі і університетська обсерваторія, яка широко відома і за межами нашої країни. Але до цього часу не вирішено проблеми, зв'язаної з присудженням їй наукової категорії. Наслідком цього є плінність кадрів. Крім кадрів, обсерваторія

втрачає й свою територію: меридіональному пункту обсерваторії за генеральним планом розвитку парку ім. Шевченка загрожує знесення. Парткому слід вжити заходів, спрямованих на поліпшення умов роботи обсерваторії.

У своєму виступі т. **Цесевич** зупинився також на фактах, які свідчать про неоперативність ректорату у вирішенні важливих питань науки в університеті.

В ІД ПАРТИЙНОЇ організації історичного факультету виступає т. **Снісаренко**. Він зосереджує увагу комуністів на роботі з першокурсниками, бо своєчасне спрямування роботи перших курсів — запорука успіху в подальшому навчанні студентів. Так, дала свої позитивні результати підготовлена на факультеті програма для першого курсу з вказівкою того навчального матеріалу, який вивчатиметься першокурсниками протягом року. Стопроцентна успішність на першому курсі — зримий доказ ефективності такого плану.

Як зазначив у своєму виступі т. **Лобунець**, нинішній рік незвичайний, ювілейний. І він буде роком напруженої боротьби за виконання почесних зобов'язань, що були взяті колективом університету, кожною кафедрою на честь сторіччя від дня народження В. І. Леніна.

Виступаючий зупиняється на найбільш хвилюючих питаннях: дисципліні, організованості, порядку.

До цього часу, як вказує т. **Лобунець**, немає стабільних п'ятирічних планів. І все це через недисциплінованість з боку деяких керівників, які не мають звички вчасно виконувати вказівки.

Далі виступаючий зосереджує увагу на виховній роботі та інших питаннях.

В СВОЄМУ виступі т. **Колмаков** зупиняється на організації агітаційно-виховної роботи серед студентів, говорить про те, що вона може бути тільки тоді ефективною і дійовою, коли наші слова не розходяться з ділом, коли ми — викладачі, декани, аж до ректора — будемо для студентів зразком у поведінці. Керівникам потрібно частіше виступати перед студентами, тісніше спілкуватися, бувати в гуртожитках знаги не по доповідних, а особисто, чим і як живуть студенти.

Тов. **Колмаков** зупиняє свою увагу на недоліках в роботі ректорату, на фактах непогодженості дій парткому і ректорату. Він говорить про те, що здорова і принципова критика є запорукою успішної роботи нашої партійної організації, всього колективу університету.

Про те, що комуністи хімічного факультету підійшли до звітно-виборних зборів університету з певними результатами, говорив у своєму виступі тов. **Еннан**. Завдання ж сьогоднішнього дня полягають у тому, щоб викрити недоліки, які є в нашій роботі.

Тов. **Еннан** торкається питання успішності на хімічному факультеті. Вона зараз турбує весь ко-

лектив. І партійна організація, вважаючи головним своїм завданням її підвищення, робить все від неї залежне. Але цього мало. Нам повинні допомогти у вирішенні ряду питань, зв'язаних з учбовим процесом, ректорат і партком.

НА ТРИБУНІ — ректор нашого університету т. **Юрженко**. Він говорить:

— Основним в діяльності нашого університету було виконання тих заходів, тих зобов'язань, які ми взяли до сторіччя від дня народження В. І. Леніна. Виконанням їх ми повинні піднести наш університет на ще більш високий щабель розвитку.

Далі тов. **Юрженко** зупинився на важливих питаннях життя університетського колективу. Оскільки у виступах комуністів багато говорилось про те, що не вистачає приміщень, було пояснено причину такого становища.

В полі зору ректора нашого вузу т. **Юрженко** були також питання учбової, навчальної, виховної роботи та підбору кадрів. Причиною зниження успішності, зауважив т. **Юрженко**, є те, що до неї було послаблено увагу. Певні досягнення є в науковій роботі.

Наприкінці свого виступу тов. **Юрженко** запевнив комуністів, що ректорат зробить все необхідне для розвитку нашого учбового закладу та для виконання взятих зобов'язань.

На звітно-виборних партійних зборах виступив заступник Міністра вищої і середньої спеціальної освіти УРСР тов. **Маланчук**. Він зупинився на питаннях, зв'язаних з принципами роботи вищої школи, на сучасному стані і перспективах її розвитку. Одним з найважливіших з них є створення таких учбових програм і планів, які б втілювали в собі сучасні досягнення науки і техніки і могли б забезпечити всебічну і ґрунтов-

ну підготовку спеціалістів високої кваліфікації.

Тов. **Маланчук** дає позитивну оцінку зусиллям колективу нашого університету в справі підвищення рівня підготовки спеціалістів і вдосконалення учбового процесу. Але звертає увагу і на те, що не завжди в наших учбових планах враховується специфіка університетської освіти. Це стосується перш за все гуманітарних факультетів. На філологічному факультеті до цього навчального року не доведено було до кінця розподіл на спеціалізації, номенклатура спецкурсів носила часто випадковий характер, на біологічному і фізичному факультетах спостерігалось скорочення годин на спецкурси і спецсемінари.

Заступник Міністра зазначив, що наш університет «не займає належного місця у великій науці», що ряд наукових закладів університету не дають тієї віддачі, якої чекає від них держава.

Тов. **Маланчук** зробив ряд критичних зауважень на адресу кафедр суспільних наук.

Слово надається секретареві Одеського обкому КПУ тов. **Зотову**. В своєму виступі тов. **Зотов** детально зупинився на досягненнях трудящих в промисловості та сільському господарстві, на завданнях, які вирішує обласна партійна організація, а також на підсумках міжнародної Народи комуністичних і робітничих партій.

Тов. **Зотов** відзначив досягнення в роботі партійної організації та всього колективу університету, разом з тим звернув увагу комуністів на серйозні недоліки в роботі парторганізації. Було піддано критичній слабкій контролью за учбовою та методичною роботою ряду кафедр і окремих викладачів, відмічено, що це негативно позначилось на успішності студентів та якості підготовки спеціалістів.

Як недолік було відзначено багатотемність та наявність мало-значних тем в наукових планах кафедр і лабораторій. Тов. **Зотов** зробив критичні зауваження щодо

підготовки аспірантів, а також критикував ректорат і партком за серйозні недоліки і відсутність принципності в підборі і розстановці науково-педагогічних кадрів. Він підкреслив, що недостатньо реалізується рішення ЦК КПУ про посилення професорсько-викладацького складу за рахунок комуністів.

В обговоренні звітною доповіді парткому взяли участь також товариші **Столяр**, **Мамонтова**, **Преснов**.

У своїх виступах комуністи справедливо вказували на недоліки в роботі ректорату та парткому і їх керівників. В той же час не можна не сказати про те, що учасники зборів не дали належної відсічі окремим демагогічним висловлюванням, які були скеровані не на створення сприятливих умов для поліпшення роботи і усунення недоліків, а на ускладнення обстановки.

З заключним словом виступив секретар парткому тов. **Калуст'ян**.

* * *

Перед парторганізацією вузу стоять великі і відповідальні завдання. Робота партійної організації та всього колективу університету повинна бути скерована на успішне виконання завдання, що випливають з рішень ХХІІІ з'їзду КПРС, і зобов'язань, взятих до сторіччя від дня народження В. І. Леніна.

Партійна організація університету — згуртований колектив, здатний домогтися успішного вирішення головного завдання — підготовки для країни ідейно-загартованих, висококваліфікованих спеціалістів, забезпечити ознаменування 100-річчя від дня народження В. І. Леніна новими досягненнями в навчальній, науковій та політико-виховній роботі.

З РІШЕННЯ ПАРТКОМУ ОДУ

ДО СЛАВНОГО сторічного ювілею великого Леніна домогтися дальшого підвищення всієї навчальної, виховної і наукової роботи. Вважати це за честь всіх комуністів і всього колективу університету.

ГОЛОВНИМ завданням партійної організації в галузі ідеологічної роботи вважати формування у студентів марксистсько-ленінського світогляду, ідейної переконаності, непримиренності до ворожої буржуазної ідеології. Звернути увагу на посилення інтернаціонального і воєнно-патріотичного виховання студентів і всього колективу.

ДОМОГТИСЯ підвищення ідейного рівня методологічних семінарів, тісніше

зв'язувати їх діяльність з завданнями комуністичного будівництва і комуністичного виховання студентства.

ЗВЕРНУТИ УВАГУ всіх викладачів на підвищення вимогливості до навчально-методичної роботи. Домогтися підвищення рівня лекцій практичних та семінарських занять, зміцнення учбової і трудової дисципліни. Рішуче боротися з пропусками і запізненнями на лекції. Посилити авангардну роль студентів-комуністів.

ПІДВИЩИТИ авангардну роль комуністів на всіх ділянках. Посилити увагу до питань підбору, розстановки і виховання кадрів.

НАРОДИ нашої країни щороку урочисто відзначають День Конституції СРСР, свято радянської демократії. Тільки після перемоги Великої Жовтневої соціалістичної революції за всю історію людства саме в нашій країні втілено в життя ті світлі ідеали демократії, за які століттями боролись трудящі. Найдемократичніші громадянські права трудящих нашої країни записані на сторінках Радянської Конституції. У 118-й її статті записано: «Громадяни СРСР мають право на труд, тобто право на одержання гарантованої роботи з оплатою їх праці у відповідності з її кількістю і якістю». Вагу, політичне значення цієї статті Радянської Конституції яскраво ілюструє історія трьох синонімічних слів — **труд, робота, праця**. Розповімо її.

Всі три слова були вже в праслов'янській мові. Слово **труд**, яке в праслов'янській мові вимовлялось як **трондъ**, могло мати такі значення: «діяльність, зусилля лю-

дини, скеровані на задоволення її життєвих потреб»; страждання, горе, туга, сум, коли діяльність, зусилля людини залишались безрезультативними»; «те, що було здобуто діяльністю, зусиллями людини».

В епоху зародження класового суспільства, в епоху феодалізму в давньоруській мові східних слов'ян слово **труд** стало ще вживатись і в значенні — «тяжка підневільна, примусова діяльність, зусилля людини, результати яких ідуть передусім на користь землевласника, феодала, експлуататора». У цьому значенні слово **труд** у східнослов'янських мовах по суті вживалось аж до Жовтневої революції.

Слово **робота** органічно зв'язане із словом **раб**, яке в праслов'янській мові звучало як **орбъ** і вживалось у таких значеннях: 1) «дитина-сирота»; 2) «убогий; бідний підліток, юнак, отрок, що не мав ще права брати участь у розв'язанні різних громадських справ». Від слова **орбъ** за допомогою су-

СЛОВО

ПРО СЛОВО

фікса — **-ота** у праслов'янській мові і утворилось слово **орбота**, яке згодом в окремих слов'янських мовах стало звучати то як **робота**, то як **работа**. У праслов'янській мові слово **орбота** (робота) передусім вживалось у значенні «діяльність, заняття, спрямовані на задоволення своїх життєвих потреб».

В епоху феодалізму у давньоруській мові і слово **раб**, і слово **робота** набули ще одного значення. Так, слово **раб** стало вживатись у значенні «слуга, невільник, який мусить на когось працювати», а слово **робота** — у значенні «примусова, підневільна праця на користь феодала, експлуататора». Ще в XVI—XVII ст. слово **робота** в українській мові вживалось у значенні «неволя».

В окремих говорах праслов'ян-

ської мови у значенні **труд** могло вживатись слово **порття**. Його усаджували західнослов'янські мови (чеська, словацька, польська), в яких воно стало звучати як **праце, праца**. Приблизно з XV ст. слово **праца** з польської мови почало поширюватись і в українській, в якій воно стало звучати як **праця**.

У XVII ст. слово **праця** в українській мові стало широко вживаним, утворивши синонімічний ряд — **труд, робота, праця**. Всі ці слова в сучасній українській мові в першу чергу вживаються у значенні «діяльність людини, скерована на створення для суспільства матеріальних і культурних цінностей».

Однак, у сучасній українській мові вони можуть вживатись і в деяких інших значеннях, зокрема, таких: 1) «діяльність, яка потребує затрати фізичної чи розумової енергії»; 2) «зусилля, прагнення здобути щось, досягти чогось»; 3) «результат діяльності людини, на-

приклад, його продукція, винаходи, твори»; 4) «тягар, обтяжливість, турбота», тобто в даному разі слова **труд, робота, праця** зберігають семантичні відтінки своїх давніших значень.

Ми живемо в епоху побудови комуністичного суспільства, що відбито і в основному законі нашої держави — Радянській Конституції.

А «комунізм, за словами В. І. Леніна, є вища проти капіталістичної продуктивності праці добровільних, свідомих, об'єднаних робітників, що використовують передову техніку». І в нашому суспільстві праця стала вільною, свідомою необхідністю. І саме тепер у нашій країні збуваються пророчі слова В. І. Леніна: «Комунізм є найвищий ступінь розвитку соціалізму, коли люди працюють з усвідомленням необхідності працювати на загальну користь».

Доцент А. МОСКАЛЕНКО.

ПОДАРУНОК З БЕЛГРАДА

КАФЕДРА загального і слов'янського мовознавства нещодавно одержала цінний подарунок від філологів Белградського університету.

Белградці-філологи прислали лінгвістичну літературу з сербохорватської мови, в тому числі праці основоположника сучасної літературної сербохорватської мови Вука Караджича, роботи академіка Олександра Белича, тлумачні та діалектологічні словники, антологію сербської поезії — всього понад 200 книг.

Наш університет зв'язує давня дружба з університетами і культурними діячами слов'янських країн. Ще перший декан філологічного факультету Новоросійського університету Олександр Іванович Григорович їздив до Болгарії, Сербії, Хорватії, Чехії та до інших слов'янських країн.

Наукова бібліотека нашого вузу зберігає праці болгарських, польських, чеських та югославських лінгвістів. В наші дні розвиваються традиційні контакти нашого університету і вищих навчальних закладів слов'янських країн. Так, в університетах Югославії викладачами російської та української мов працюють доценти філологічного факультету М. І. Ільяш, Л. Я. Усачова, В. П. Дроздовський. В Міжнародних семінарах з слов'янських мов в Болгарії, Хорватії, Сербії, Польщі брали участь доценти М. В. Павлюк, А. К. Смольська, В. А. Шишов.

Філологічний факультет теж готує для кафедри південнослов'янських мов Белградського університету велику посилку з книгами, куди ввійдуть не тільки словники й посібники з російської та української мов, але й праці наших лінгвістів.

Доцент А. СМОЛЬСЬКА.

ГЛИБОКЕ проникнення в предмет дослідження, багатство фактичного матеріалу, переконливість аргументації, свіжість думки і захопленість їх викладу — це далеко не повний перелік тих незаперечних позитивних якостей, які завойовували Д. С. Ліхачову виняткову популярність серед сучасних дослідників давньоруської літератури і визнали далеко за межами нашої Вітчизни.

Його остання монографія «Поэтика древнерусской литературы», опублікована в 1967 році в Москві, — результат багаторічної праці вченого і разом з тим початок нового етапу у вивченні і засвоєнні давньоруської літератури.

«Жодне з питань, піднятих в цій книжці, не може вважатись вирішеним остаточно. Завдання даної книги — накреслити шляхи вивчення, а не закрити їх для руху вченої думки», — цими слова-

ми закінчує свою працю автор.

Книга справді полемічна: вона ламає багато традиційних уявлень і встановлених поглядів, висуває ряд цікавих гіпотез, намічає багато проблем, які потребують науково обгрунтованих вирішень,

Заслужена нагорода

і тим самим накреслює широкую перспективу для досліджень.

Вивчення давніх часів повинно вестись в інтересах сучасності — це головна думка книги і, напевне, головний стимул всієї наукової діяльності Д. Ліхачова, яка робить його дослідження інтересним і потрібним.

Вивчення жанрової системи давньоруської літератури, її художньообразотворчих засобів і

стилів, особливостей творчого методу, дає вченому багатий матеріал для співставлення з літературою XIX—XX століть.

Принциповий інтерес мають роздуми вченого про суть реалізму. Розмова про поетику художнього

творчості тим самим розповсюджує на Заході уявлення про «інтелектуальне мовчання» давньоруської культури, тобто про невідповідність рівня літератури художнім досягненням образотворчих мистецтв російського середньовіччя.

Давньоруську літературу радянський вчений розглядає в нерозривному зв'язку з літературами інших слов'янських народів цієї епохи, що й викликало ряд відгуків на книгу з боку славістів Польщі, Болгарії та Югославії.

«Поетика давньоруської літератури» адресована всім, кому дорога вітчизняна культура, її минуле і перспективний розвиток. Державна премія — заслужена нагорода за справжній науковий глибоко оригінальний, справді натхненний труд вченого.

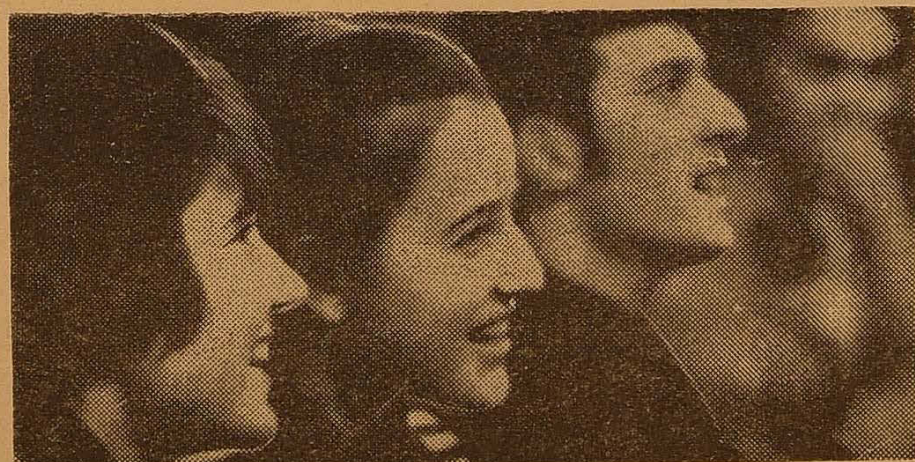
Доцент Є. ВЛАДІМІРОВА.

„БРАТІШКА“ + „АНЮТА“ = ДОБРИЙ НАСТРІЙ

«Братішка» і «Анюта» дуже хвилювались. Чи сподобається їхнє чадо вередливим (після телевізійних передач) родичам. Та хвилювання були зайвими. Маля виявилось на диво веселим, бадьорим й товаришким. Авторитетні лікарі (а їх тут називали «жюрі») одностайно заявили: «У КВК цілком нормальна вага... у своєму царстві». А маля вже лепече перші слова: «Братішка» плюс «Анюта» дорівнює добрий настрій...

Коли ще й досі не розібрали, в чому справа, то скажемо простіше: на філологічному факультеті відбулося перше засідання Клубу веселих і кмітливих, скорочено — КВК. Зустрічалися студенти першого та другого курсів українського відділення.

Обидві команди вирушили на невідомий острів Філолос, на якому живуть веселі студенти, «живуть припівуючи, бо сесій не знають». По дорозі кораблі потрапляли у бурі-конкурси, мілини-питання, шторми, рифи і на невідомі острови. «Братішка», якого вів Валерій Козак, та «Анюта», де капітаном був Вадим Гудзь, впевнено обминали всі перепони й щасливо дісталися до Філолоса. Але першим

все ж прибув екіпаж «Братішки», а першокурсники відстали від нього на 21 мілью (очко). Загальний рахунок — 227 : 206.

Цей вечір був знайомством студентів старших курсів з першокурсниками. І знайомство, прямо кажучи, було приємним, хоча першокурсникам інколи й бракувало артистичності й гостроти режисерського задуму, властивих команді суперників.

Тепер попереду — нові засідання філфаківського Клубу веселих і кмітливих. Отож, «хрестини» вдались на славу...

На фото (вгорі праворуч): суперників вітає команда «Братішка», а зліва внизу — члени цієї ж команди задоволені відповіддю своїх товаришів.

Текст і фото Г. МЯГКОВА.